

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Каримҷони Музаффар доир ба мавзуи «Чанбаҳои геоэкологии зарфияти табию рекреатсионии Тоҷикистони Ҷанубу Ғарбӣ ва дурнамои рушди сайёҳии илмию маърифатӣ дар минтақа» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои география аз рӯи ихтисоси 1.6.7. Геоэкология

Мавзуи диссертатсияи Каримҷони Музаффар ба яке аз масъалаҳои муҳим ва мубрами илми география ва геоэкология – омӯзиш, арзёбӣ ва истифодаи оқилонаи зарфияти табию рекреатсионии ҳудуд ва муайян намудани имкониятҳои рушди сайёҳии илмию маърифатӣ дар Тоҷикистони Ҷанубу Ғарбӣ бахшида шудааст. Аҳаммияти мавзӯ пеш аз ҳама бо он асоснок мегардад, ки Тоҷикистон дорои захираҳои бой ва гуногуни табиӣ, геологӣ, таърихӣ фарҳангӣ ва рекреатсионӣ буда, истифодаи самараноки онҳо метавонад ба рушди иқтимоӣ иқтисодии минтақаҳо мусоидат намояд. Муаллиф дуруст таъкид менамояд, ки Тоҷикистони Ҷанубу Ғарбӣ дорои объектҳои нодири табиӣ, геологӣ ва фарҳангӣ мебошад, ки барои ташкили намудҳои гуногуни сайёҳӣ, аз ҷумла сайёҳии илмию маърифатӣ, имкониятҳои васеъ фароҳам меоранд.

Мақсади асосии таҳқиқот баҳодиҳии иқтисодии сайёҳию рекреатсионии Тоҷикистони Ҷанубу Ғарбӣ бо мақсади ташкили сайёҳии илмию маърифатӣ мебошад. Барои расидан ба ин мақсад муаллиф як қатор вазифаҳои мушаххас, аз ҷумла омӯзиш ва таҳлили адабиёти илмӣ, гузаронидани корҳои саҳроӣ, таҳлили маводи ҷамъовардашуда, таҳияи хатсайрҳои сайёҳӣ ва коркарди тавсияҳои амалӣ ҷиҳати рушди сайёҳии илмию маърифатиро пеш гузоштааст. Мақсад ва вазифаҳои гузошташуда бо мазмун ва самти умумии таҳқиқот мувофиқ буда, пайдарҳамии мантиқии таҳқиқотро таъмин менамоянд.

Яке аз ҷанбаҳои мусбати кор дар он ҷиҳат меёбад, ки муаллиф шароити табию геологӣ ва геоэкологии минтақаи таҳқиқотиро ба таври маҷмӯӣ баррасӣ намуда, нақши онҳо дар ташаккули иқтисодии сайёҳию рекреатсиониро муайян кардааст. Дар автореферат хусусиятҳои релеф, сохтори геологӣ, иқлим, захираҳои обӣ, обҳои минералӣ, ландшафтҳо ва дигар унсурҳои муҳити табиӣ мавриди таҳлил қарор гирифтаанд. Чунин муносибати комплексӣ барои арзёбии имкониятҳои рушди сайёҳӣ ва рекреатсия дар ҳудуди мавриди омӯзиш ҷарордошта аҳаммияти муҳим дорад.

Навгони илмӣ таҳқиқот сазовори таваҷҷуҳи махсус мебошад. Муаллиф дар мисоли Тоҷикистони Ҷанубу Ғарбӣ шароити табию геологӣ ва

геоэкологиро муфассал таҳқиқ намуда, объектҳои ҷолиби сайёҳии илмию маърифатиро муайян ва тавсия кардааст. Ҳамчунин, тавсияҳои мушаххаси илмӣ оид ба ташкили сайёҳии илмию маърифатӣ пешниҳод гардида, хатсайрҳои нави сайёҳӣ дар самти геосайёҳӣ таҳия шудаанд.

Қобили қайд аст, ки дар таҳқиқот ба мероси геологӣ ҳамчун яке аз захираҳои муҳими рушди сайёҳии илмию маърифатӣ таваҷҷуҳи махсус дода шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки маҷмааҳои геологии давраҳои мезозой ва кайнозой, сохторҳои тектоникӣ ва ёдгориҳои табиии геологӣ метавонанд ҳамчун объектҳои муҳими геосайёҳӣ истифода шаванд. Хатсайрҳои пешниҳодшуда объектҳои ҷолиби табиӣ, географӣ ва геологиро фаро гирифта, барои ташаккул ва рушди намуди нави сайёҳӣ – геосайёҳӣ замина фароҳам меоранд.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот низ баланд арзёбӣ мегардад. Тавсияҳои илмӣ пешниҳодшуда метавонанд дар рушди сайёҳии минтақа, таҳияи барномаҳои рушди шаҳру ноҳияҳо, фаъолияти мақомоти соҳавӣ ва инчунин дар раванди таълими муассисаҳои таҳсилоти олии истифода шаванд. Муаллиф имкони истифодаи натиҷаҳои таҳқиқотро дар фаъолияти Кумитаи рушди сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати рушди иқтисод ва савдо ва муассисаҳои таҳсилоти олии таъкид менамояд.

Ҷиҳати мусбати дигари таҳқиқот истифодаи усулҳои гуногуни муосири геоэкологӣ, таҳлили маълумоти оморӣ, маводи картографӣ, корҳои саҳроӣ ва визуализатсияи натиҷаҳо мебошад. Тибқи маълумоти автореферат, эътимоднокии натиҷаҳо бо натиҷаҳои тадқиқоти саҳроӣ, маводи таҳлилӣ, географию картографӣ ва истифодаи маҷмӯи усулҳои муосири таҳқиқотӣ таъмин гардидааст.

Дар баробари ҷиҳатҳои мусбат, дар автореферат баъзе масъалаҳои баҳснок ва норасоӣҳо низ ба назар мерасанд. Аз ҷумла, дар таҳқиқот ҳуди муаллиф қайд менамояд, ки барои таҳлилу баҳодиҳии зарфияти сайёҳӣ-рекреатсионӣ мавҷуд набудани маълумоти ягона, пурра ва объективӣ оид ба вазъи соҳаи сайёҳӣ дар минтақа мушкилоти муайян ба вучуд меорад. Аз ин рӯ, дар таҳқиқоти минбаъда истифодаи васеи нишондиҳандаҳои миқдорӣ ва усулҳои муқоисавии баҳодиҳӣ метавонад натиҷаҳои таҳқиқотро боз ҳам мукамал намояд.

Ин нукта, албатта, хусусияти тавсиявӣ дошта, арзиши умумии натиҷаҳои бадастомадаро коҳиш наমে диҳад.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Каримҷони Музаффар дорои сохтори мантиқӣ, мазмуни илмӣ ва аҳамияти назариявӣ амалӣ буда, мақсаду вазифаҳои гузошташуда дар он ба таври дахлдор инъикос ёфтаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот барои омӯзиши геоэкологии Тоҷикистони Ҷанубу Ғарбӣ,

истифодаи оқилонаи захираҳои табиӣю рекреатсионӣ ва ташкили сайёҳии илмӣю маърифатӣ, махсусан геосайёҳӣ, аҳамияти назаррас доранд.

Бо дарназардошти аҳамияти мавзӯ, навгонии илмӣ, аҳамияти назариявӣю амалӣ, натиҷаҳои бадастомада ва сатҳи таҳқиқоти анҷомдодашуда, метавон хулоса намуд, ки автореферат диссертатсияи пешниҳодшуда ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгу буда, муҳақиқи он Каримҷони Музаффар барои дарёфти дараҷаи илмӣю номзади илмҳои география аз рӯи ихтисоси 1.6.7. Геоэкология сазовор мебошад.

Муқарриз:

номзади илмҳои география,
досенти кафедраи географияи иқтисодӣ
ва экологияи Донишгоҳи байналмилали
сайёҳӣ ва соҳибкори Тоҷикистон

 Қаландаров А.А.

Суроға: прс. Борбад, 48/5, 734055, ш. Душанбе
. Тел.: 919078070

E-mail: kalanbarov 1971@list.ru

Имзои Қаландаров А.А.-ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи байналмилали
сайёҳӣ ва соҳибкори Тоҷикистон

 Чураев Ш.Н.

Суроғаи муассиса:

Суроға: прс. Борбад, 48/5, 734055, ш. Душанбе

